Downloaded from UvA-DARE, the institutional repository of the University of Amsterdam (UvA)
http://dare.uva.nl/document/63646

File ID 63646
Filename Voorwoord

SOURCE (OR PART OF THE FOLLOWING SOURCE):
Type Dissertation
Title Katholieke identiteit en historisch bewustzijn. W.J.F. Nuyens (1823-1894) en zijn 'nationale' geschiedschrijving
Author A.Th. van der Zeijden
Faculty Faculty of Humanities
Year 2002
Pages 368
ISBN 9065507094

FULL BIBLIOGRAPHIC DETAILS:
http://dare.uva.nl/record/107818

Copyright

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (http://dare.uva.nl)

Voorwoord

Dat het schrijven van een proefschrift vaak wordt gekarakteriseerd als 'het grote lijden' heb ik nooit goed kunnen begrijpen. Dit boek over Nuyens is tot stand gekomen in mijn vrije tijd, naast mijn reguliere werk bij het Nederlands Centrum voor Volkscultuur. Niet lang na mijn afstuderen ben ik er mee begonnen, zo rond 1989. Ik heb er altijd met het grootst mogelijke plezier aan gewerkt. Mijn aanvankelijke vrees dat de persoon van Nuyens mij mogelijk zou gaan vervelen is niet bewaarheid geworden. Het onderwerp bleek juist heel gevarieerd. Via Nuyens heb ik mij verdiept in uiteenlopende onderwerpen als de Romeinse Kwestie, de geschiedenis van de apologetiek, de beschavingsgeschiedenis van Europa, de Nederlandse Opstand en natuurlijk de cultuur van het negentiende-eeuwse Nederlandse katholicisme. Ook de persoon van Nuyens is mij nooit gaan tegenstaan. Ik heb hem leren kennen als een joviale, praatgrage man, die vaak de polemiek zocht en nooit een blad voor de mond nam. Nuyens is wel eens ('katholieke') achterbaksheid verweten, maar op mij is hij altijd overgekomen als een oprechte, mogelijk enigszins naïeve persoonlijkheid, die arrogantie of overmatige pretenties vreemd waren. Hij verdedigde wat hij geloofde, voelde zich intens betrokken bij de actualiteit en was, zonder nu de grootste Nederlandse historicus van zijn tijd te zijn, zeker een persoonlijkheid, niet bang tegen de stroom in te roeien.

Meteen al in het begin heb ik contact gezocht met enkele bekende katholieke historici: J.A. Bornewasser en A.E.M. Janssen. Met beiden heb ik, al weer lang geleden, stimulerende gesprekken gehad. Janssen was ook nog eens zo vriendelijk om mij al zijn kopieën af te staan van de briefwisseling Nuyens – Thijm, waarover hij zelf een uitstekend artikel publiceerde. Natuurlijk dank ik ook hartelijk de mensen van het Katholiek Documentatiecentrum en van het Archief van de Jezuïeten in Nijmegen, waar een groot deel van het archiefmateriaal over Nuyens berust. Voor mijn literatuurstudie kon ik steeds terugvallen op de bereidwillige en altijd vriendelijke ondersteuning van de medewerkers van de Utrechtse Universiteitsbibliotheek.

Pim den Boer werd mijn promotor. Ik heb hem leren kennen in de tijd dat ik in Utrecht geschiedenis studeerde en hij samen met C. Offringa de Utrechtse afdeling Historiografie bestierde. Voor een periode van twee en half jaar was ik assistent van de afdeling, een periode waaraan ik nog steeds met veel genoegen terugdenk. Twee jaar achter elkaar mocht ik voor eerste-jaars een seminar verzorgen. Tijdens het tweede semester van het studiejaar 1985/1986 koos ik voor het onderwerp 'Nuyens: de geschiedenis herschrijven in dienst van de katholieke emancipatie', een onderwerp dat aansloot bij mijn historiografische belangstelling én bij mijn katholieke achtergrond.

In zekere zin is Pim den Boer een promotor 'oude stijl' en zo iemand had ik, zelf ook een 'oude-stijler', nodig. Hij heeft mij in alle vrijheid mijn gang laten gaan. Pas in de laatste fase, toen een eerste versie van het manuscript gereed lag, is hij zich uitgebreid met het proefschrift gaan bemoeien. Zijn stimulerende commentaar heeft de kwaliteit van het proefschrift aanzienlijk verbeterd. Als oud assistent van de afdeling historiografie deed het mij verder veel genoegen dat dr. C. Offringa bereid was op te treden als meelezer. Het viel mij op dat hij geheel ander commentaar leverde dan Pim den Boer. Vanuit een ander perspectief, vanuit een andere generatie. Dat commentaar betrof de stijl maar ook de inhoud. Onze sympathieën en antipathieën bleken voor een belangrijk deel parallel te lopen. Hij bleek net als ik sympathie voor Nuyens te koesteren en de in katholieke kring meer populaire J.A. Alberdingk Thijm enigszins hooghartig en arrogant te vinden. Blijkbaar hebben wij beiden een broertje dood aan overmatige pretenties. Aan Offringa's kritiek heb ik veel gehad en ik dank hem daarvoor hartelijk.

Ten slotte dank ik mijn goede vriend en intellectuele sparring-partner sinds mijn studietijd Wim Berkelaar, die mijn antipathie tegen dank- en voorwoorden wist te overwinnen. Hij bracht mij op het idee om een hoofdstuk te schrijven over Nuyens' opvattingen over 'Gods hand in de geschiedenis'. In een laat stadium heeft hij de gehele tekst doorgenomen op stilistische tekortkomingen, zoals wij dat over en weer van elkaar gewend zijn om te doen.

Ik draag dit boek op aan mijn moeder.

Albert van der Zeijden